

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д.п.н. Веселин Костов Василев
Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”**

на дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3. 2. Психология, („Обща психология”)

Автор: Мария Цвяткова Иванова

Тема: ПСИХИЧНО БЛАГОПОЛУЧИЕ, РЕЛИГИОЗНОСТ И КОПИНГ СТРАТЕГИИ“

Научен ръководител: проф. д-р Румяна Божинова

Дисертационният труд на Мария Иванова съдържа разработка върху проблематика, която без колебание може да бъде призната за интересна и достатъчно актуална, въпреки че не е на фокуса на вниманието на съвременните психолози. Съотнасянето на религиозността, интерпретирана като психично преживяване и специфична личностна насоченост, с равнището на психичното благополучие и с копинг стратегиите, представлява своеобразен поглед от нова гледна точка към всеки един от тези феномени, към неговия генезис и функциониране в индивидуалния свят и дори в социума. Може да се твърди, че оригиналният подход осигурява още изначално достатъчна значимост на резултатите от дисертационното изследване.

Дисертацията е с обем 135 стр. основен текст, списък на литературата със 17 заглавия на български и 143 – на английски език, а в приложение е приведен изследователския инструментариум. Структурата ѝ следва добрите стандарти – три основни глави, като в първата е представен теоретичен анализ, върху който е основано собственото емпирично изследване, втората съдържа постановката и дизайна на това изследване, а в трета глава са интерпретирани получените резултати.

При анализа на емпиричните резултати нивото на психичното благополучие е съотнесено с религиозния статус на изследваните, анализирани са общите и специфичните

копинг стратегии за справяне със стреса съпоставително при двете групи. Специално е проследен религиозния копинг, връзката на специфичните религиозни стратегии с активния и пасивен стил на справяне. Установено е, че начинът за справяне със стреса влияе върху психичното благополучие.

Докторантката е осъществила необходимата конструктивна работа по адаптацията и валидизацията на два от използваните изследователски инструменти: въпросник за измерване на религиозния копинг и скала за религиозна ориентация, а това вече има стойността на принос. Самото емпирично изследване е извършено съобразно правилата и добрите образци на съвременните психологически изследвания: върху добре подбрана (конструирана) извадка, която – предвид спецификата на работата – е достатъчно представителна (включва 305 изследвани лица – 205 религиозни и 100 нерелигиозни), коректно обработване, нагледно организиране и анализирана на получените емпирични резултати, извличане на изводи и обобщения, напълно релевантни на тези резултати. Така цялостното изследване изглежда убедително – и надеждно в научен план, и житейски правдоподобно, което дава основание за цялостното му положително оценяване.

Могат да се приемат като основателни изводите, които логично следват от анализа на емпиричните резултати. Приемливи са всички заявени от докторанта приноси.

В автореферата съдържанието на дисертацията е представено пълно и точно, а чрез четири публикации в научни списания и участие в пет научни форуми докторантът е направил резултатите от своето изследване достъпни за заинтересованите читатели.

Налице са всички основания представения дисертационен труд да бъде оценен положително и поради това предлагам на членовете на уважаемото жури да гласуват на Мария Цвяткова Иванова да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ по психология (обща психология).

9. 03. 2021 г.

Изготвил становището: **В. В.**

/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/